

ҮСӨӨХЭН ХҮНЭЙ ХҮСӨӨР ҮНДЭР БҮТЭЭСЭ ТУЙЛАХЫН ТҮЛӨӨ!

Һаяхан болохон Улан-Удэ городской комсомольско-залуушуудай бригадануудай слет дээрһэнэ

Фронтонь бригаданууд — стахановска бургуули мүн

(ВЛКСМ-эй горкомой секретарь нүхэр Гаскаловой хэлһэн үгэһөө)

Нүхээдүү! Комсомольско-залуушуудай фронтонь бригаданууде эмхидхэхэ хүдэлсөөн дайны эхилһэн турруушын үдэрһөө ургал байгараз нэн. Эдэ бригаданууд залуу хүдэлмэришэдэй дунда социалистическэ мүрысөө үргэнөөр дэлгэрүүлгэшэ булагын боложо үгөө.

Фронтонь бригадануудай тоо сэг үргэлжэ ургана. Хэрбэ 1942 ондо манай горородой предпринятинуудар 37 фронтонь бригаданууд эмхидхэгдэһэн байгаа һаа 1943 оной январь һарада 59 бригада болһон байна. Мүнөө тэдэнэй тоо бүришье һаа олошооро. Город соомнай тоотодожо байгаа 105 комсомольско-залуушуудай бригадануудһаа 95-нь фронтонь эрхмээр эргэжэ олгохой.

Эдэ бригаданууд даабарна барагдана амжалтаһаар дүүргэнэ. Тинхээхэ эдэнэй амжилтаһаар эхлэһэн түсэбтэ даабарна 250—300 процент дүүргэжэ байна. Иймэ болхоороо фронтонь бригаданууд эрхтэй үеһи стахановцууде олошооруула бодото хүргүүлнэ боложо үгөө.

Үсөөхэн хүнэй хүсөөр үйлдэбэрингөө даабарине хэтрүүлэн үүргэлжэ гэгнэ мөсөөгайхидэй халдтага манай горородой залуу хүдэлмэришэдөөр халуунаар хүдэлмэришэ бодото дээрэс бэрдүүлгэжэ эхэлдэг. 17 комсомольско-залуушуудай бригада хүдэлмэрин бусад участогуудта 17 мөргөжэлтэ һойн хүдэлмэришэдэ сүлөөлжэ үгэжэ. Хүдэлмэрин шэнэ арга дүршлөөр хүдэлмэришэ эхлэдэ. Эдэ хүдэлсөөн манай горородо үсөөхэн тэргэһэн нүхэд Доинар, Рудаконь, Донячинь, Мосеевонь ба бусадь бригаданууд болоно.

Тэбшине, мөсөөгайхидэй гайхамшгт хүдэлсөөн манай горородо хүсэд далайгайгаар ябангүй. Город соо байгаа 105 комсомольско-залуушуудай бригадануудһаа зүбхэн 17-ниин тус үсөөхэлэ бэрдүүлнэ ажалын эхлэһэн бодото гэршэнэ боложо үгэһэн.

Энэ гайхамшг үсөөхэлэ үргэнөөр дэлгэрүүлжэ, ажалтай бүтээһе үлэм дэжүүлжэ хэрэгтэй зарим нэгэн комсомольско ба ажалын хүтэлбэришэдэй ахарада тэн баатар табина. Илангана горородой районий предпринятиуд муу үлгэр харуулна.

Эдэ бүхидэ эсэ табигдаха еһотой. Түрүү бригадануудай дүй дүршэл гэгшэ горородо бүхэ предпринятиудай комсомолууд ба залуушуудай бүгэдэн шалбарн болгодохо эргэтэй. Шэнэ хүдэлсөөнэ — шэнэ дайһаа олгохой!

Хүсэһэнөө туйлабди

(Нүхэр Сальниковой комсоргоор хүдэлмэришэдэ заводой фронтонь бригадин нүхэр Доинар хэлһэн үгэһөө)

—Миний бригада горородой комсомолуудай нүхэр Сталинда бэшгээр ханзага байган үеһэй эмхидхэгдэһэн юм. Манай бригада фронтонь бригадин явэ зүхэ тэдмээр эмхидхэгдэ бэшэ, харин ажалтайга ба бүтээһе эхлэжэ, үйлдэбэрингөө програмине хэтрүүлэн дүүргэхын зорилгоор эмхидхэгдэһэн байгаа. Тэдэ бэрдүүлжэ хүсэһэн зорилгоо дүүргэжэ шаддаби.

Ажал хүдэлмэришэ зүбөөр эмхидхэхэ гэгшэ угаа эхэ удхашнарагй. Ноборь һара соо бригаданга зарим членууде ондоо хүдэлмэришэ үгэжэ, үсөөхэн хүнэй зүбөөр хүдэлмэришэһе, һарингаа түсэбтэ даабарине болорһоонь урд дүүргэжэ шаддаби. Тэршэлэн декабрь һара соо бүри эхэ амжалтэ туйлагдаа. Бригадин членүүд нүхэд Шалеев, Поадиков ба бусад үдэрэйгөө даабарине сар үргэлжэ 300 гаран процент дүүргэнэ.

Эдэ бүхэ амжалтанууд иматгал хүдэлмэрини сатай минута бүхэниэ зүбөөр хэрэглэһэн дээрһэнэ туйлагдаа. Манай бригадин членүүд сашадаа үйлдэбэрингөө бүтээһе улам эхлэжэ, продукция гаргалгаз нилээдгүй эхлэжэ гэжэ энэ сүтэрагшэһе шайлуунам.

Үндэр бүтээсэ

Паровоз-вагонно заводой комсомольско-залуушуудай бригаданууд Комсогай комсомолуудай үүсхэлээр үеһэн тоото хүдэлмэришэдэйгөө амжалдажа, үйлдэбэрингөө үндэр бүтээсэ туйлана.

Нүхэр Рудаконьгай бригадин членүүд бунд хатуу эмхэ журам сахна, гүрэндөө ба фронтодо шадал һаа эхэ туйла хүртэжэ гэгнэ бие мяхда хайрлахгүй патристическа һанал болодоо хүтэлгэһэн амжалдажа, үдэрэйгөө даабарине 400 процент хүртэр гүтээһэн. Тэдэнэрэй хэжэ бүтээһэн юмэниинь тон һайн шанартай.

Нүхэр Якуцкий гэгшэн хүтэлбэришэдэ бригадинхид һүдэй үдэрүүдтэ холодоо хоер нормо дүүргэнэ. Тинхээхэ хаалаан соо 80 деталь хэхи ондоо 170 деталь хэжэ бүтээһэн.

М. РИНЧИНОВА.

Городой ажайлэдбэри болон транспортын залуу хүдэлмэришэдтэ Улан-Удэ городской комсомольско-залуушуудай бригадануудай ХАНДАЛГА—БЭШЭГ

Биданэр, Ленинско-Сталинскэ комсомолой 25-дэй хэжэй ойн урда гэжэ гүмээхэ эхэ бээр омгорхойлһой һанал бодолоор агууһа Сталинда бэшгэ бэшэ һэмдн. Энэ бэшгэ соогоо Советскэ Союзай бүхэ комсомолууд ба залуушуудтай хамта багшадга, агууһа Сталинда биданэр ниймэ шахаан тангаригт үгөөһин:

«Бидэ комсомолууд, советскэ залуушуул дайсание хяа һамна сомико ябалдань Улан Армияд хамга шухала юмнээр хүсэд хангамын тулала бүри эхээр тамир шэнээгэ гаргажа, хамга хүсэ шадалаа үсүүлэн хүдэлмэришэбди».

Сталинэй амхдал болбол манай горородой комсомолууд ба бүхэ залуушуудта ажалтай шэнэ дэбжэлтэ гаргаа. Комсомольско-залуушуудай бригаданууд холд урдуур ябалдагад, түрүү юванал. Горородо бүхэ 105 комсомольско-залуушуудай бригаданууд ноборь, декабрь һаранууд соо үйлдэбэрингөө програмине мнээд үдүүлэн дүүргэбэ. Тинхэ зуураа эдэнэрэй халһаа эхлэһэн түсэбөө 200 үлүгтэй процент дүүргэһэн байха юм.

Москва горородой комсомольско-залуушуудай бригадануудай үүсхэлээр эхлэжэһэн бригаданууд үгтэһэн даабаринууде үсөөхэн тооной хүдэлмэришэдөөр дүүргэхын түлөө гайхамшгта һайхан хүдэлсөөн болбол манай горородо залуушуудайһе дунда үргэнэ дэмжэжэ олоһон байна. Тинхээхэ город соо 17-ниин бригада эмхидхэгдэдэ амжалтаһаар хүдэлмэришэ байна.

Нүхэр Доинар хуталбарилдаг комсомольско-залуушуудай фронтонь бригадин нүхэр Сальниковой комсоргоор хүдэлмэришэдэ завод горородо эгзэл түрүүшээр москвейгайхидэй үсөөхэлэ дэмжэжэ, бригада дотороо 12 хүнэй ондоо 8 хүн хүдэлмэришын мүрөө ажалтайга бүтээһе 157—180 процент дүүргэжэ, ноборь ба декабрь һарануудайнга даабарине амжалтаһаар дүүргэһэн байна.

ПВЗ-гэй стальной Советскэ Союзай Герой Люба Шевцовагай нэрэмжтэ комсомольско-залуушуудай фронтонь бригадин нүхэр Доинар хуталбарилдаг декабрь һара соо 7 хүнэй ондоо 5 хүн хүдэлмэришэһе һарингаа даабарине 282 процент дүүргэжэ.

Городой комсомолууд ба залуушууд нүхэр Сталинда үгтэһэн шахаан тангарига нэгэжэ дүүргэнэ. Комсомольско-залуушуудай бригадануудай бүхэ горородо сүтэрагшэ, өһөднөө саашанин зорилго хэлсээд байдалаа эвбүүн муурай дайсание хяа бута сохиын тулала шэнэ 1944 ойн соо үсөө эдибхитэй шаңгаар хүдэлмэришэ урлалан тавагта халдаха нуураа бидэ доор дурсагдаһан социалистическэ уялга абанаби:

1. Ажалтайга эмхидхэлэ һайжаруулан, үйлдэбэришэд урлан нэржүүлгэ оруулжа, олон станогто хүдэлмэришэ болон ондоо профессион хүдэлмэришэ халдэ оролсожо, үсөөхэн тооной членүүдэйгээр бригаданга үйлдэбэрингөө даабарине үдүүлэн дүүргэжэ амжалта туйлажа. Бригаданга сүлөө гаргын членүүдэ хүдэлмэрин бусад участогуудта үгэжэ, тэдэнһээ комсомольско-залуушуудай шэнэ бригада эмхидхэхэ.

2. Хүдэлмэрингөө сагай нэгшье минуте гэгшгүй, хүдэлмэри хэжэ газараа эмхидхэхэ, түхээрэлжэ болон шухала материалуудта хүдэлмэрин эхлэһэнэ урид сүмбэлдэхэд болохо.

3. Хүдэлмэришэдэ голлоһи гаргахгүй, харин эрхм һайн шанартай продукция үгэхэ.

4. Мэргэжэлтэ сар үргэлжэ дэвшэнэ үргэхэ, 1944 оной майн 1 дүртэр бригадин член бүхэниэ хоердох мөргөжэлтэ хургажа, тинхэ зуураа тус бригадин член бүхэй энэ үсөөгөөнһээ доошо бэшэ залуу хүдэлмэришэниэ хүдэлмэрини стахановска арга дүршэлтэ хургажа.

5. Луинскэ оһоор хүдэлмэришэ, түхээрэлжүүд, зэр эмсэгүүдэ өһөднөөгөө хүсөөр залбарилдэ жэшээтэ һайнаар хэрэглэхэ.

6. Хүдөө-ажамын машинуудта запас часть бэлдэхэ болон республикын тракторна бригадануудта зэр эмсэгүүдэ бэлдэхэ талаар бригадалга үгтэһэн түсэбтэ болорһоонь урид хүсэд дүүргэхэ.

7. Бригадин член бүхэн квартал бүхэндэ томо халдһаа доошо бэшэ түмэрэй үртэһе суглуулжа, тэрэнэ тэжэжэ ябуулжа.

8. Ажалтай ба гүрэнэй жаг заршаме эжшээтэ һайнаар сахна байһан үлгэр жэшэ харуулан, эгзэй нягта коллектив байха. Бригадинга хамга бүхэ аабарин захиралтанууде фронт дээрхи боесц шэнгээр эрид түргэнөөр дүүргэжэ байха.

9. Мех соогоо хэгдэһэн рли бүхэ хэмжээ-ябуулгануудай үнэргэлтэдэ эдибхитэ эмхидхэлһэн байха, өөрынгөө культурина ба политическэ хэмжээ дэвшэлүүлжэ. Хамтын бригада байһан залуу хүдэлмэришэдэй байрануудта жэшээтэ һайн гурим ёһо, ариг сөбөр байха ябалдаме туйлан, тэдэнэй кубиниэ эрилтэ хэрэглэл тухай үдэр бүрин оролдожо гаргаа.

Биданэр абанан эдэ уялганууд дүүргэхын тулала, бузар муурай дайсание хяа бута сохио ябалдань фронт ба орондоо туйлахын тулала бусала байгаа залуу һананайнга бүхэ хүсэ шадала гаргахабди. Республикын предпринятиуудай комсомолууд, эргэтэй эмэгтэй хүдэлмэришэдэй!

Биданэр фронтдоо сашадаа туйлаха ябалдала өһөднөө хамга бүхэ хүсэ шадала үгэхэтэй, социалистическэ мүрысөө үсөө үргэнөөр дэлгэрүүлгэһэн, комсомольско-залуушуудай фронтонь бригадануудай тоо сар үргэлжэ олошоорууламе, техникескэ һурагшаламе үсөө эрид шаңгаар шудалхетнай, ажалтай бүтээһын шэнэ ургалта туйлаһетнай таанаре урлалдаби.

Түрэм Сталингайга нэрээр, тэрэнэй хүтэлбэри дор, бүхэ советскэ аралтайга хамга абажа дайсание түргэнөөр хүсэд илаһын түлөө урагша!

Шахаан тангарига бэлүүлхэбди

(«Залуу Гвардия» подполшк, Советскэ Союзай Герой Сергей Тюлений нэрэмжтэ фронтонь бригадин бригадир нүхэр Юшигай хэлһэн үгэһөө. ПВЗ)

Жэлһээ үлүүхэн боложо байна, би өөрынгөө ханинууд Николай Рожин, Николай Макаров гэгшэдтэй Курганска түмэрэмай училища дүүргэһэн һэм. Хургуулида байхандаа эбтэй һайнууд байһан тулада гурбууландаа Улан-Удэ ПВЗ-тэ ошожо хүдэлмэришэ зүбөөһөө үгэһэн байгааби.

Анха түрүүн, 1942 оной декабрь һарада цеховой комсомольско бригадин членүүд үүсхэлээр комсомольско-залуушуудай бригада эмхидхэгдэһэн юм. Түрүүшын үедэ хэлсэһэнгүэй бэрхтэй байгаа. Тэрэ үедэ миний бригадинхид барандаа шахуу хүдэлмэрини далай дүршэлтэ бэгэтэй байһан дээрһээ үйлдэбэрингөө даабарлагане эрайхан гэжэ 100—140 процент дүүргэжэ бэлэй.

Тэрэ гэгнэһээ хойшо удаанһе сар үгээрөөгүй. Бригадин членүүд хүдэлмэрини дүрэ абажа түсэбтэ даабарна бригадалга 200 гаран процент дүүргэжэ болоо. Хэһэн бүтээһэн хүдэлмэришэдэй голлоһоо гаргалан ушар байхагүй.

Хэрбээ шухала деталуудуудар таһалгайгай халгагдажа байгаа һаа миний бригада үсөө һайнаар хүдэлмэришэ һэн. Кузнецов ба бусад цехүүд үгэхэ еһотой деталуудууд тэрэ дорнох үгэнгүй, ажалтайгай бүтээһэн эхлэжэ хойлол үзүүлэ. Энээн тухай заводоһини хүтэлбэришэд эл ахаралаа таважа, бидэнэй һаядгүйгөөр хүдэлмэришэ ябалдала туйлаха бэ-э гэжэ һайланам.

Түрүү дүршэлэе бүгэдэн шадабари болгохо

(Нүхэр Прокопьев директортэй заводой главн инженер нүхэр Кучур хэлһэн үгэһөө)

Дайн сэрэгтэй үедэ үсөөхэн тооной хүнөөр хүдэлмэришэ, түсэбтэ даабарна дүүргэхэ гэгшэ тугсаар удхашнарагй. Хэрбээ ажал хүдэлмэришэ зүбөөр эмхидхэхэ, үйлдэбэрингөө техникескэ һайса шудалга, урлан нэржүүлгэ үргэнөөр хэрэгтэ һаа хэлсэһэнгүэй эхэ амжалта туйлаха байха. Иймэ байһанин бодото хэрэгээр тодорбо.

Үндэр бүтээһэнэ хүдэлмэри туйлаһын нүхэд Доинар, Мосеевонь ба бусадь бригадануудуудар манай заводой коллектив омгорһон. Заводто хүдэлмэришэ байгшадай нилээд олоһонь залуушууд болоно. Эдэнэр фронтодо туйлаха гэгнэ гаясахан бодолоор зоригжонтой. Ажалтайга бүтээһе дэвшүүлжэ хэрэгтэһэн эдэнэрэй туйлаха гэгшэ тон шухала.

Зорилгоһини халда фронтонь бригадануудай тоо олошооруулаһаа хамга эдэнэрэй түрүү дүй дүршэлэе бүгэдэн шадабари болгохо ябалдала байна. Энэни манай инженерно-техникескэ хүдэлмэришэдэй хүтэлбэришэ эргэтэй.

Нэгһэнэ хоер бригада болоо

(Капитан Гастелль нэрэмжтэ нүхэр Андеевский фронтонь бригадин политрук нүхэр Шувальгин хэлһэн үгэһөө. Дено)

Манай бригада анха бии болоһон сарһаа хойшо фронтодо туйлаха талаар бая бэшэ хүдэлмэри хээ. Бригадин хүсөөр сүлөөлгэһэн районудай түмэрэмаудта зорлуудадга 30 000 гаран турхирин зар эмсэгүүд хүдэлмэрини бэшэ сагта хэгдэжэ ябуулагдана. Бригадин членүүд ажалтай бүтээсэ дэвшүүлжэ ябалдала булагын боложо үгэхэ урлан нэржүүлгэһэн хэжэ эдэн дүршэлтанууде оруулжа бэлүүлээ.

Шэнэ зоригтэ хүдэлмэришэд үдэр эхэ сөнхтөл абана. Нүхэд Кыхо, Шувальгин гэгшэд грамота баруудтайгаар социалистическэ мүрысөөнэй олчигнуудай кингэлэ оруулагдана. Бригадин нүхэр Андеевский, тэрэһэнэй бригадинхид ВМАССР-эй Верховно Советдай Президиумтай хүдэлмэришэд грамотага шаддага.

Манай бригада Московско заводой нүхэр Барышниковгай фронтонь бригадин үүсхэлээр хоер хүнөө сүлөөлжэ, ондоо хүдэлмэришэд элсэһэн байгаа. Ингээд хэжэ байхандаа ажалтайгай бүтээсэ доошоо бэшэ, харин дэвшэлтэ. Түсэбөө ноборь һара соо 285 процент дүүргэһэн байгаа һаа хоер хүнөө ондоо хүдэлмэришэд оруулан декабрь һара соо түсэбтэйгөө дүүргэһе 300 процент болгожо шаддага.

Манай бригадала хүдэлмэришэ байһана гаргалан 14 һайтай Н. Федин гэгшэ өөрөө 14—16 һанай залуу хубууд басагаһаа комсомольско-залуушуудай бригадала эмхидхэд тракторнуудта хэрэглэхэ шухала деталууде хэжэ байна. Эдэнэрэй ажалтайга бүтээсэ 130—200 гаран процент болоно.

Ингэжэ манай бригада нэгһэнэ хоер бригада болоһон байна.

СССР-тэ байгаа чехословацка часты мууд Улан Арштай хамга немецко-фашистескэ буанитаргаһадта эсэрүүсүн тулалдаа.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Суворовой II-дэй заргын орденто I-дэй тугсаар Чехословацка бригадин шэнэ зоригтэ санитар-инженер, «Шэн зоригтэ тугас» медала болон «Дашалхы Хэрэгшэн» гэдэжэ Чехословацка ордоноор шагнаһан десантник Сара Акварикова (зүүн еһраа), чепарж Влоста Павловича эгшид. Я. Павловичин фото (ТАСС-эй фотохронико).

СОВЕТСНЭ СОЮЗ ДОТОР

Эхин, долоон жэлэй болон дундай тургуулинуудта хурагшадай амжилтын ба өбөри зангай өзгилтэһэн табигалһаа системтэй болгохо болоно.

РСФСР-эй Гөгээрэй Ардагй Яковлев нүхэр Потемкинэй приказээр ялаврини I-һээ РСФСР-эй эхин, долоон жэлэй болон дундай тургуулинуудта хурагшадай амжилта, абарн зангай системтэй табигалһаа системтэй болгохо болоно. Энэһэнэ ургаша отлична, һайн, шудла, муу, эхэ муу гэгнэ түгөөр тэмдэглэжэ сөгнэлтүүд 5, 4, 3, 2, 1 гэгнэ сөгнэлтүүдээр халхдаха болоно. (ТАСС).

Залуушуудта лектори

Эрдэмтэй Москвитин байхала дундай тургуулин 10-дахы классай хурагшадта, ага, агуушуудай I-дэй курсын студентуудта лектори нэгдэжэ. Эндэ наукин, культурина, искусствын элдэр асуудалууд тухаа академүүд Калина, Ферман, Шимидт, академ наукин-корреспондент Минц ба бусад эрдэмтэ лекци уншаха байна. (ТАСС).

Кок-сагыа хурааха машинанууд

СССР-эй Гаартарайгай Ардагй Комсомариат болбол Резинов Ажайлэдбэрин Ардагй Комсомариаттай хамга комсомол үндэһе суглуулжа машини конкоре үгэрэжэ. Сталинска шагналтай лауреат Ф. М. Соловей гэгшын конструкторна кок-сагыазуборщик Каучуконосуудай институтай туралхын баян полинууд дээрэ, хэжэ хэдэн колхозуудта үнэ удаан шалгалта хэгдэһэнэй һүүлээр эрхм һайн гэжэ тоологдон байла. Энэ машин болбол конструкторна талаар соморһон, хүдэлмэришэд тааруу эхлэжэ заводууд болон мастерскойнуудта бүтээлжэ болохоор машин юм. Нүхэр Соловей гэгшын системн кок-сагыазуборщике юрын колхозно плутта холбоо хэрэглэжэ болохо байна. Энэ машинэ ОЛК—7 гэдэ плутта холбожо кок-сагыаз үндэһе хурааха ургашн гээлтэ II процент хордот, нэгэ гектарта 60 хүнэй хүдэлмэришэд үдэр ажал халгагдажа байна гэжэ шалгалта гэршэлтэбди.

Кок-сагыаз хураалда хэрэглэхэ машинэ олоч сериэтээр бүтээжэ хэрэгтэй гэжэ экспорттэ комиссини шидэхэбээр дуралдажа. 1944 оной кок-сагыаз ургаше хурааха хүртэр Главышев болбол эдэ машинануудай түрүүшын томо сериэ бүтээн гаргаа байна. (ТАСС).

Бурят-монгол хэлэнэй эгрим асуудалууд тухаа зүблөөн

Һаяхан «Б.М. Унэн» газетин редакциян байһан соо бурят-монгол хэлэнэй орфографи, морфологи болон синтаксисай зарим асуудалууде зүбшэн хэлсэхэ лингвистическэ зүблөөн болоно.

Тус зүблөөн дээрэ хоер элдхэн болоһон байна. Нэгдэхэн—морфологийн үеһеһе дэхи хэлсэхэ гаргаа болоһонтой дашрамдуулан гаргалан хубилтанууд тухай тус үеһеһэнэй автор нүхэр М. Н. Икхеновай эхлэхэл, хоердох—эхлэжэ дүрэ гаража байһан бурят-монгол хэлэнэй синтаксисай үеһеһе тухай филологическэ ажуулануудай кандидат нүхэр Д. А. Алексеевэй элдхэл болоно.

Зүблөөндэ ГИЯЛИ, Бурятия, Пединститут, «Б.М. Унэн» газетин редакциян хүдэлмэришэд болон урванзошод, башгалан халгадалтан байна. Тэндэ судларһан нүхэд элдхэлүүд тухаа өһөднөө һанамжанууде хэлһэн байха юм.

Харюусалгата редактор Ц. Г. ГАЛСАНОВ.